

Ewa Marczak, Jacek Wysocki, Jerzy Gąsowski

Truszki Zalesie, gm. Kolno, woj. łomżyńskie. Stanowisko 1 - grodzisko "Okop". Stanowisko 2 - osada "Góra Wieża"

Informator Archeologiczny : badania 19, 147-148

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Najliczniejszą grupę zabytków występujących na stanowisku stanowiły monety pochodzące z XVII w. Występowały one luźno i pochodziły ze zniszczonych grobów lub stanowiły wyposażenie grobowe. W pochówkach występowały najczęściej po trzy i były znajdowane pod czaszką np. grób nr 976 i 1.007; w obłokach tęber z prawej strony zmarłego - groby nr 1.041, 1.061; w okolicach obojczyków - grób nr 1.013.

Wyposażenie zmarłych stanowiły: szpilki, paciorki szklane, paciorki z karniola i kryształu górskiego np. groby nr 1.006, 1.087. Zmarły z grobu nr 1.057 był wyposażony w żelazną klamrę do pasa i pierścienek na prawej ręce.

Większość pochówków tego sezonu można datować na XVII i XVIII w. Fakt ten nie wyklucza występowania w tej części cmentarzyska pochówków datowanych na XI-XIII w., o czym może świadczyć wyposażenie grobów nr 1.075 i 1.087. W zasypiskach jam grobowych stwierdzono występowanie fragmentów ceramiki, które pochodzą ze zniszczonych obiektów mieszkalnych osady przyrodowej datowanej na XI-XII w.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PP PKZ O/Warszawa.

Badania będą kontynuowane.

ŚLĄDKÓW GÓRNY, gm. Zgierz
woj. łódzkie

patrz
wczesne średniowiecze

TARNÓW
Góra Św. Marcina

patrz
późne średniowiecze

TARNÓW-KLIKÓWA
Stanowisko 1

PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
w Tarnowie

Badania prowadzili mgr Andrzej Cetera i mgr Jerzy Okoński /autorzy sprawozdania/. Finansował WKZ w Tarnowie. Pierwszy sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna /2 poł. X w./.

Stanowisko zajmuje szczytową część wyodrębnionego, odosobnionego wzniesienia w dolinie ujęcia Białej do Dunajca. Zostało ono odkryte w trakcie badań AZP w 1982 r.

Przebadano 150 m², odkrywając dwa mieszkalne obiekty wczesnośredniowieczne. Były to naziemne budowle na planie prostokąta o wymiarach po 5,6 x 2,5 m, zorientowane po osi NW-SE. Jednorodne na całej łączności /ok. 30 cm/ wypełniska tworzyła ciemnoszara próchnica z domieszką piasku i drobnego żwiru. Liczne znaleziony materiał pozwala datować domostwa na drugą połowę X w. Zwraca uwagę duża ilość różnorodnych znaków garncarskich na dnach naczyń.

TARNOWIEC, gm. Tarnów
woj. tarnowskie
Stanowisko 1

patrz
okres wpływów rzymskich

TRUSZKI ZALEŚIE, gm. Kalno
woj. łomżyńskie
Stanowisko 1 - grodzisko "Okop"
Stanowisko 2 - osada "Góra Wietza"

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadzili mgr mgr Ewa Marczak /autorka sprawozdania/ i Jacek Wysocki pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Gąsrowskiego. Finansował WKZ w Łomży. Pierwszy sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna. Drugi sezon badań - grodzisko wczesnośredniowieczne /XI-XII w./.

Stanowisko 1 - grodzisko "Okop" - położone jest w odległości około 500 m na południowy zachód od ostatnich zabudowań wsi Truszki Zalesie. Tegoroczne prace są kontynuacją badań z ubiegłych sezonów. Miały one na celu: 1. odkrycie w całości obiektu mieszkalnego /półziemianki/ z narożnika południowo-wschodniego wykopu I, 2. ustalenie zasięgu występowania obiektów mieszkalnych i gospodarczych na majdanie grodziska, 3. zdobycie podstaw bardziej precyzyjnego datowania grodziska, 4. określenie roli i charakteru badanego obiektu.

Wytyczono 5 wykopów w południowo-wschodniej części majdana o łącznej powierzchni 100 m². Wczesnośredniowieczna warstwa kulturowa zalegała pod cienką warstwą humusu na głębokości około 30 cm od powierzchni ziemi. Jej miąższość dochodziła do 60-70 cm. Na odkrytej powierzchni natrafiono na 5 obiektów o układzie przestrzennym, w tym na 2 półziemianki. Jedną z nich znajdowała się w obrębie wykopów I, II, IV, druga /odkryta częściowo/ w obrębie wykupu III u podnoża wałów w części południowej majdana.

Wielkość odkrytego w całości obiektu wynosi: 4 x 6 m. Poza kamiennym brukiem, który stanowił spąg obiektu natrafiono na 3 ślady po drewnianych słupach. Konstrukcja obiektu z wykopu III jest analogiczna. Przy profilu południowym wykopu III natrafiono na palenisko, o czym świadczą regularnie ułożone kamienie, duża ilość węgli drzewnych, przepalona kości zwierzęce i zaskakująca ilość łusek rybich. Funkcji trzech pozostałych obiektów nie udało się ustalić. Są to prawdopodobnie pozostałości obiektów gospodarczych.

Prace w przeciwieństwie do poprzedniego sezonu dostarczyły licznych znalezisk ruchomych. Licznie przeważają fragmenty ceramiki, kości zwierzęce, łuski rybne, kawałki zwęglonego drewna, fragmenty metalowych blaszek, połtwory i wytwory z kości i rogu. Na uwagę zasługują: 2 fragmenty sierpa, 5 noży żelaznych, 8 haczyków na ryby, 3 gliniane przęśliki; 2 kamienne osetki, 1 kościany grzebień.

Na podstawie znalezionych zabytków ruchomych sprecyzowano chronologię obiektu na XI-XII w.

Stanowisko 2 - "Góra Wieża" położone jest na górze nazwanej przez miejscową ludność "Wieżą", "Wiedzą", "Górą Wieżową". Jej powierzchnia obejmuje około 2 ha.

Był to pierwszy sezon badań na tym stanowisku. Prace miały na celu: 1. weryfikację badań powierzchniowych przeprowadzonych w 1984 r., 2. ustalenie funkcji i chronologii stanowiska oraz ewentualnych powiązań ze znajdującym się w pobliżu grodziskiem.

W tym celu założono 4 wykopy o łącznej powierzchni 90 m². Wykop I wytyczono na południowym stoku góry. W jego obrębie natrafiono na 5 obiektów. Były to jamy owalne, nieregularne. Powierzchnia żadnej z nich nie przekraczała 1 m². Nie zawierały one żadnych zabytków ruchomych. Wykopy II, III, IV wytyczono na zachodnim stoku Góry Wieżowej. Miały one charakter sondażowy. W ich obrębie natrafiono na 7 obiektów o układzie przestrzennym. Dwa z nich /ob. 7 i ob. 8/ miały przeznaczenie gospodarcze. Obiekt 5 jest prawdopodobnie umocnieniem obronnym osłaniającym górę od strony zachodniej. Funkcji pozostałych obiektów ze względu na ich częściowe odkrycie nie udało się ustalić. Przeprowadzone badania dostarczyły licznych zabytków ruchomych: fragmenty ceramiki /w tym 2 całe naczyńia/, kości zwierzęce, fragment prątnicy, nóż żelazny, gliniany przęślik, fragment kościanego grzebienia.

Stanowisko nie jest jednolite chronologicznie. Poza obiektami wczesnośredniowiecznymi /1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8/ natrafiono na obiekt 9 z ceramiką łuszczyką? Chronologii obiektów 10, 11, 12 nie ustalono ze względu na brak danych.

Materiał i dokumentacja z obu stanowisk znajdują się w Instytucie Archeologii UW.

Planowana jest kontynuacja badań na obu stanowiskach.

TULIGŁOWY, gm. Rokietnica
woj. przemyskie

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadziła dr hab. Maria Cabalska. Finansował WKZ w Przemysku i UJ. Jedenasty sezon badań, Grodzisko wczesnośredniowieczne z VIII-IX w.

Badania na grodzisku zlokalizowano na podgrodziu II. Obszar leżący między wałem zaporowym I a wałem zewnętrznym III został podstłony wałem prostopadłym na część wyższą północną i niższą południową o powierzchni 1.600 m², stanowiącej przedbramie. Kontynuowano prace rozpoczęte w roku ubiegłym badając chałupę ziemiankę usytuowaną w południowozachodnim narożniku wykopu I/84 oraz przecinając w całości wał prostopadły. W tym celu wytyczono dwa wykopy przylegające od północy i wschodu do wykopu I/84 oraz przecięto wał po stronie zachodniej wykopem 3 m szerokości.

Faza starsza. W południowo-wschodniej części wykopu odsłonięto chałupę ziemiankę. Wykop G. Leńczyka zniszczył na przestrzeni 1 x 3 m środkową partię chaty. Był to bardzo duży budynek o wymiarach 8,4 x 4 m o osi N-S. Środek chaty zajmowało rozległe palenisko, w postaci czerwono przepalonej gliny ciągnącej się wzdłuż osi N-S na przestrzeni 7 m. Koncentracja czerwonej gliny, węgli drzewnych i czarnej ziemi występuje w dwu paleniskach. Jamy paleniskowe dochodzą do 110 w północnym i 140 w południowym końcu chaty. W kierunku północnym chałupa, której dno występuje na gł. 100 cm wypłyca się łagodnie, zaś od południa bardziej stromo. W warstwie wystąpiły liczne ułamki ceramiki bardzo rozdrobnione przez wykop Leńczyka.

Faza młodsza. Uzyskano przekrój przez wał poprzeczny, którego zwarte konstrukcje rozciągają się na przestrzeni 4 m. Został on silnie przepalony od spodu i po wierzchu. Zachowało się nieprzepalone jądro w postaci smug belek jasno-żółtego koloru. W smugach widoczne są belki poprzeczne i podłużne izbitowej konstrukcji. We wschodniej części wykopu I/85 odsłonięto ślady budynku w postaci czarnej ziemi bez wyodrębnionego paleniska. Należy go wiązać z czasową zabudową przedbramia, związaną z okresem oblężenia. W warstwie wystąpiły nieliczne skorupy.

TYSZOWCE
woj. zamojskie
Stanowisko 25B

patrz
neolit

WARSZKOWO, gm. Stawno
woj. śląskie
Stanowisko 28

patrz
okres wpływów rzymskich